

BESLUTSÄRENDEN**§ 2 Verksamhetsplan och budget för 2018****BESLUT**

1. Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens förslag till verksamhetsplan och budget för 2018.
2. Stadsdelsnämnden överlämnar verksamhetsplan och budget till kommunstyrelsen.
3. Stadsdelsnämnden ansöker om budgetjustering för klimatinvesteringar om 1,8 mnkr.
4. Stadsdelsnämnden ansöker om budgetjustering för trygghetsskapande åtgärder om 0,9 mnkr.
5. Stadsdelsnämnden ansöker om budgetjustering för insatser mot hemlöshet om 0,9 mnkr.
6. Stadsdelsnämnden ansöker om medel för kompetensutvecklingsinsats om 2,55 mnkr.
7. Stadsdelsnämnden godkänner omslutningsförändringar om 151,8 mnkr.
8. Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens förslag till resultatenheter enligt tjänsteutlåtandets bilaga 2.

Ärendet

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2017-12-04.

Dnr 1.1-658/2017

Förslag till beslut

Ordföranden Lars Bäck (V) yrkade att nämnden skulle bifalla förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden beslutade enligt förvaltningens förslag.

Lars Jilmstad m fl (M) och Peter Öberg (L) anmälde ett gemensamt särskilt uttalande. I detta instämde Lars Hultkvist (KD) med ett ersättaryttrande.

Lars Jilmstad m fl (M) anmälde ett eget särskilt uttalande.

Peter Öberg (L) anmälde ett eget särskilt uttalande.

Lars Hultkvist (KD) anmälde ett eget ersättaryttrande.

Särskilt uttalande / ersättaryttrande

Lars Jilmstad m fl (M) och Peter Öberg (L) / Lars Hultkvist (KD)

Möjligheternas Stockholm: en modern och hållbar storstad där alla kommer till sin rätt

Alliansens partier – Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna – styrde framgångsrikt Stockholm i åtta år. Samarbetet mellan våra partier har fortsatt konstruktivt i opposition och kvarstår inför valet 2018. Samarbetet grundar sig inte på spelteoretiska

överväganden eller tvingad nödvändighet, utan på en värderingsmässig gemenskap i synen på den enskilde och det civila samhället i relation till det offentliga.

Kortfattat redovisas i det följande ett några av de gemensamma ståndpunkter som inleder respektive allianspartis budgetreservation i kommunfullmäktige. Därefter följer den lokala alliansens gemensamma ståndpunkter avseende sådant som vi vill genomföra i Farsta.

Utöver detta redovisar respektive alliansparti sina egna synpunkter.

Alliansen har en gemensam färdriktning inför valåret och den mandatperiod som följer på det.

Grunden för vårt samarbete och för den utveckling vi strävar efter går bortom dagspolitiska förslag och sträcker sig längre än nästa mandatperiod. Vi förenas av en gemensam, värderingsburen vision för framtidens Stockholm, som bejakar Stockholms styrkor och särart, och framförallt passionerat tror på Stockholms potential och möjligheter inför framtiden.

Vår vision för Stockholm är en modern, öppen, hållbar, trygg, tillåtande och framtidsinriktad stad där människor arbetar, där det finns en mångfald av människor, många företag och företagare samt en stad dit forskare och studenter från hela världen söker sig. Vår vision är också ett Stockholm som ligger i framkant och utmanar andra storstäder när det gäller miljö, klimat och teknikutveckling. Vi vet att tillväxt och miljö går hand i hand och att Stockholm kan bli helt hållbart samtidigt som staden växer.

Stockholm ska vara en stad där människor trivs och vill bo, känner tillit och framtidstro, vill bilda familj, bygga relationer och åldras. Det ska finnas bra förskolor och skolor i hela staden med fokus på kunskap. Stockholm ska vara en stad för alla där tillgängligheten ständigt utvecklas och där vi tar hand om dem som behöver det offentligas hjälp. I Stockholm ska alla känna sig trygga.

Vår utgångspunkt är alltid den enskilda stockholmaren. Vi tror på människors förmåga, mer än på politikens. Politiken får inte resa hinder för människors livsval utan behöver skapa förutsättningar för människor att söka de lösningar som passar dem bäst. Vi vill bevara, stärka och fortsätta utveckla valfriheten. De avgörande besluten ska fattas av stockholmarna själva, oavsett om det gäller val av barnomsorg, skola och pedagogisk inriktning, vård- och omsorgsboende eller andra välfärdstjänster.

Vår målsättning är att Stockholm ska vara en stad som det är enkelt att leva i. Vare sig det handlar om att hämta på förskolan, att ta sig till och från arbetet, att hinna till barnens fritidsaktiviteter, handla eller träffa vänner, så har stockholmarna rätt att förvänta sig att allt fungerar så att vardagen går ihop.

Att människor känner delaktighet i samhället är en grund för deras fria utveckling. Tillit till samhällskontraktets upprätthållande och gemenskap mellan människor har en aktivt

brottsförebyggande inverkan. Tillit skapar trygghet vilket ska vara en grundsten i det växande Stockholm. Stockholms stadsmiljöer ska vara trygga, säkra och välskötta – i hela staden.

De enskilda stockholmarna ska stå i centrum för allt arbete som bedrivs i stadens verksamheter. Stadens service till stockholmarna ska vara av hög kvalitet, tillgänglig och miljövänlig. Människor i behov av stöd ska få insatser i tid präglade av evidens och rättssäkerhet. Myndighetsutövningen och servicen till medborgare och företag ska präglas av gott bemötande, likställighet mellan offentliga och fristående aktörer samt av effektiv hantering

Kvinnor och män ska ha samma förutsättningar att utbilda sig, arbeta, göra karriär och forma samhället.

Stockholm ska byggas attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov. Stadens infrastruktur ska främja effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet.

Stockholm ska vara världsledande i det globala arbetet med att förverkliga Parisavtalets målsättningar i klimatarbetet. Genom att inta rollen som en internationell förebild i miljöfrågor kan staden vara pådrivande i det globala klimatsamarbetet.

Stockholm ska ha en välfärd med hög kvalitet, valfrihet och mångfald. All välfärdsverksamhet i Stockholms stad ska hålla en hög kvalitet, oavsett utförare.

Stockholm ska vara en innovativ stad i teknikutvecklingens framkant. Digitaliseringens möjligheter ska tillvaratas och delningsekonomin potential bejakas. Stadens regelverk ska vara transparent, enkelt och tillåtande för att främja innovationer och initiativ på marknaden och inom civilsamhället.

Nuvarande utveckling med höjda skatter och slöseri med skattebetalarnas pengar innebär att stockholmarna tvingas betala mer i skatt utan att mer pengar går till jobbskapande åtgärder, miljö, skola eller välfärd. Denna utveckling lovar vi att stoppa. Det är bara med robusta finanser som grund som välfärden får stabila förutsättningar och kan utvecklas för framtiden. Staden ska ha en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser, och skattemedlen ska användas effektivt till största nytta för stockholmarna.

Stockholm behöver ett maktskifte

Stockholm är idag en av de fem snabbast växande regionerna i Europa. Vi ser med stor glädje på att fler vill bidra till utvecklingen av vår huvudstad. Stockholm är möjligheternas stad men kantas också av stora utmaningar som inte kommer att lösas av den nuvarande majoriteten ledd av Socialdemokraterna. Det krävs ett maktskifte för att bygga ett hållbart Stockholm och möta några av stadens största samhällsutmaningar: jobben, tryggheten, bostadsbristen och kvaliteten i skolan.

Framgångsrikt företagande skapar tillväxt som kommer alla till del. Stockholm ska ha Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv. Stockholms roll som huvudkontorsekonomi ska stärkas. Förutsättningarna att starta och driva företag ska förbättras och staden ska vara tillåtande, tillmötesgående, opartisk och rättvis i kontakter med såväl små som stora företag. Företagandets villkor och företagets betydelse för att skapa välstånd och arbetstillfällen ska vägleda stadens beslutsfattande. Alla jobb behövs, enkla som högkvalificerade.

I Stockholm ska vägen till arbete och kunskaper i svenska vara kort och människor ska vara självförsörjande, oavsett ursprung. Staden ska aktivt verka för att underlätta för livslångt lärande och sänkta trösklar in på arbetsmarknaden genom såväl utbildningsinsatser som enklare arbeten.

Fler jobb ska skapas i nya och växande företag genom ett bättre företagsklimat och lägre skatter. Genom att införa inträdesjobb, som innebär att 30 procent av arbetstiden går åt till att lära sig jobbet och lönen därför uppgår till 70 procent av ingångslönen, sänker vi trösklarna in på arbetsmarknaden för dem som står långt ifrån.

Vi kommer aldrig att acceptera att människor i delar av Stockholm får sin frihet begränsad på grund av otrygghet. Vi vill till 2025 halvera den upplevda otryggheten i de stadsdelar där otryggheten är som störst. På otrygga platser där statens polisåtaganden inte räcker till ska vi genom fler kommunala ordningsvakter med utökade befogenheter och fler trygghetskameror återställa tryggheten. Vi vill återinföra nolltolerans mot klotter, skadegörelse och nedskräpning och inrätta en central trygghetsjour i områden där det behövs dit boende kan vända sig för att få hjälp av lokala ordningsvakter dygnet runt.

Kunskap är en enskild människas viktigaste redskap för att växa och fatta självständiga beslut. Utbildning bryter barriärer och öppnar nya vägar. Bildning och kunskap stärker den enskildes egenmakt, förmåga att orientera sig i samhället och fatta egna, självständiga beslut. I Stockholm ska varje elev nå sin fulla potential genom att Stockholms skolor ska vara de bästa i Sverige och bland de bästa i OECD. Förskolorna i Stockholm ska hålla en hög pedagogisk kvalitet och ge stadens barn trygghet och stimulerande utveckling tidigt i livet.

Vi tror på Stockholm och har en gemensam politik för att bygga Stockholm starkare på 2020-talet. Vi drivs av en övertygelse om att Stockholm har en större potential att vara möjligheternas stad för alla människor som bor här och söker sig hit. Vår politiska mission är att genomföra de reformer och fatta de beslut som är nödvändiga för att frigöra Stockholms potential inför framtiden. Vi drivs av en gemensam vilja att bygga vidare på Stockholms många styrkor och inte ducka för de utmaningar som Stockholm samtidigt står inför. Därför deklarerar vi vår gemensamma politiska inriktning och därför kommer vi tillsammans att söka stockholmarnas förtroende i valet den 9 september 2018.

Farsta behöver alliansstyre

Nedanstående utgör vår gemensamma plattform för ett Farsta med alliansstyre. Efter denna gemensamma text följer särskilda uttalanden från vart och ett av allianspartierna.

Förskolan

Förskolans organisation ska säkerställa att alla barn blir sedda och känner sig trygga. Små barngrupper är viktigt för att barn ska kunna knyta an och känna trygghet och arbetsro. Inte minst är det viktigt för de yngsta barnen. Antalet barn i småbarnsgrupperna (1-3 år) bör därför inte vara fler än 12 barn per grupp och grupperna för de äldre barnen (4-5 år) bör inte bestå av fler än 15 barn. Detta innebär ett rejält steg framåt i arbetet mot mindre barngrupper i förskolan. Vi prioriterar en satsning på små barngrupper framför den rödgrönrosa majoritetens satsning på rätt till heltid i förskolan för barn till föräldralediga. Vi tycker att det är besynnerligt att majoritetspartierna totalt ignorerat en närmast enhällig kritik från remissinstanserna.

Vi ser med oro och förundran hur den rödgröna majoriteten i vår stadsdelsnämnd helt blundar för den allt tydligare kris som förskoleverksamheten i stadsdelen befinner sig i. Trots skattehöjningar visar ekonomin stora underskott. Och stadsdelen är näst sämst i hela Stockholm när det gäller antalet förskollärare.

Bostäder, grönområden och parker

Behovet av nya bostäder till Stockholms växande befolkning är mycket stort. Fram till helt nyligen har planerna inriktats på ett stort antal nya bostäder i stadsdelen.

Nu tycks det helt ha tagit stopp. Tyngdpunkt Farsta-förverkligandet skjuts på en obestämd framtid. Tusentals nya bostäder i Telestaden väntar på att stadens planarbete ska komma igång.

Allianspartierna kommer vid en valvinst se till så att det blir fart på planarbete och byggnation. Det behövs både hyres- och bostadsrätter samt småhus. I de områden där någon av dessa boendeformer är dominerande bör andra boendeformer ges företräde. En blandad bebyggelse har stora sociala värden. En större andel bostadsrätter bör exempelvis byggas i de områden där hyresfastigheter dominerar.

Vid utbyggnaden av Farsta vill vi så långt möjligt spara stadsdelens grönområden vilket innebär att en stor del av nybyggnationen måste ske på höjden, inte minst i stadsdelens centrala delar. En koncentrerad bebyggelse har också miljömässiga fördelar.

I takt med att staden växer ökar trycket på grönområden och parker, vilket ställer högre krav på stadsdelsnämndernas skötsel och underhåll, men också på medborgarnas personliga ansvar för en ren stad. Stockholm ska vara klotterfritt och det ska vara rent och städat på allmänna platser såsom gator, torg och parker. Otillåtna bosättningar skall avhysas. Stadens städgaranti ska gälla, vilket innebär att städning och tömning av offentliga papperskorgar ska ske inom 24 timmar efter anmälan. Skadedjursbekämpning ska upprätthållas för att minska smittspridning och nedskräpning från fåglar och andra skadedjur i stadens parker och badplatser. I stadsdelar där rådjur utgör ett problem skall antalet hållas nere.

Under rödgrön ledning har Farsta blivit skräpigare. Vi tänker ändra på detta. Ett led är att undanröja beslutet om graffitivägg (om den blir klar före valet tänker vi vid en valseger riva väggen).

Idrott och Friluftsliv

Farsta har, i och med arbetet kring Tyngdpunkt Farsta, stora möjligheter att fortsätta utveckla idrotts- och friluftslivet i stadsdelen. När, som tanken är i tyngdpunktsarbetet, Farsta vänds mot sjöarna ska vi ta till vara möjligheterna att skapa gång- och joggingspår nära sjöarna för att binda samman stadsdelen med sjöarna. Försummade joggingspår ska upprustas.

När vi får fart på byggandet och Farsta får tusentals nya invånare räcker inte de befintliga idrottshallarna till. Det är angeläget att redan nu avsätta ytor för nya hallar och andra platser för idrotts- och motionsaktiviteter.

I tyngdpunktsarbetet för Farsta beskrivs hur man vill binda ihop sjöarna Drevviken och Magelungen. Mycket bra, men förslagen på breda övergångar över väg 73, Nynäsvägen, är inte tillräckliga för att ”binda ihop”.

Nynäsvägen

Alliansen har som mål att Nynäsvägen skall överdäckas från Tallkrogen till Larsboda. Vi vill se en lättare överdäckning där den skapade marken ovanpå Nynäsvägen kan nyttjas för idrottsfält, parker, gång- och cykelvägar.

Genom en överdäckning skapar vi ett sammanhängande Farsta från Sköndal över till Farsta Strand och norr ut genom stadsdelen.

Farstaborna får en bättre miljö genom att buller från trafiken minskar. Genom rening kan också utsläppen från den omfattande trafiken på Nynäsvägen minskas till fördel för Farstabornas hälsa. Farsta saknar idrottsanläggningar idag och än värre blir det när befolkningen växer. Genom att bereda den stora ytan som en överdäckning av Nynäsvägen ger, kan vi tillfredsställa behovet av mark för idrott. Att Nynäsvägen överdäckas gör också att vi kan planera för ett betydande byggande av bostäder närmare vägen.

En enig Allians vill att under verksamhetsåret 2018 en studie initieras för att se vilka möjligheter en överdäckning av Nynäsvägen kan ge, samt att initiativ tas för att reda ut de tekniska förutsättningarna för en överdäckning.

Äldreomsorgen

Kostnaderna för äldreomsorg och för hemtjänst fortsätter att kraftigt överstiga de budgeterade. Vi är tyvärr övertygade om att det blir likadant under 2018. Detta trots de massiva skattehöjningar som gjordes under 2015 och 2016. Situationen förvärras av att majoriteten systematiskt vill överföra väl fungerande och omtyckta verksamheter till kommunal regi. Detta trots att exempelvis Farsta Hemtjänst, i kommunal regi, redan går med betydande underskott – fem till sex miljoner varje år!

Osäkerheten inför konsekvenserna av en vinstbegränsning hos privata utförare gör naturligtvis att dessa idag inte investerar i sina företag och lägger en våt filt över hemtjänstmarknaden.

Alliansen satsar på äldreomsorgen. Den ska hålla hög kvalitet. Mångfald och valfrihet inom äldreomsorgen garanterar rätten för de äldre att kunna känna sig trygga med att omsorgen ska uppfylla deras individuella behov och ta hänsyn till deras personliga önskemål. En bättre kontinuitet i omsorgen av den enskilde behövs och en sådan strävan ska fokuseras. För en bättre likställighet i äldreomsorgen ska biståndsbedömning utföras centralt hos äldreförvaltningen.

Numera krävs ett omfattande behov för att bli beviljad en plats i ett Särskilt Boende. I genomsnitt tar det två månader från att en person, med omfattande vård- och omsorgsbehov, som ansöker om att flytta till ett särskilt boende till att hon eller han blir erbjuden en lägenhet. Samtidigt säger man att det finns lediga lägenheter. Denna ekvation går inte ihop och pekar mot att kraven för att få ett biståndsbeslut är alltför höga.

De boendeformer som erbjuds stadens äldre ska vara anpassade efter olika individuella behov. Servicehusen ska kvarstå som en av flera boendeformer så länge efterfrågan finns. Att Edö serviceboende försvinner, genom att staden centralt kör över de boende och en enig stadsdelsnämnd i Farsta, är ett svek mot lokalt demokratiskt inflytande. Stockholm ska i stället uppmuntra till lösningar som seniorboende och kollektivboende.

Stadens äldrecoacher ska kunna ge individuell och professionell hjälp vid val av utförare och inte minst vid introduktion av olika typer av hjälpmedel som gör den äldre personer mera oberoende och självgående.

Det måste bli enklare att utfärda tillfälliga parkeringstillstånd för bilarna som används inom äldreomsorgen.

Kompetensförsörjning och karriärutveckling

Möjligheten att se tydliga utvecklingsmöjligheter i sitt arbete är en faktor som minskar sjukfrånvaro och stimulerar till engagemang och utveckling. Detta är giltigt inom alla yrken, men äldreomsorgen skulle vara ett lämpligt område att starta med att tillämpa detta synsätt. Utvecklingen när det gäller kunskaper om åldrande och åldrandets sjukdomar växer dramatiskt liksom utvecklingen av hjälpmedel som förenklar livet under åldrandets olika stadier.

En tydlig och definierad karriärtrappa inom äldreomsorgen skulle kunna bestå först av en gemensam basutbildning tillsammans med erfarenhet från basverksamheten, och att karriären därefter kan utvecklas i två huvudriktningar:

- En riktning där man satsar på chefskarriär. Man utbildar sig inom exempelvis ekonomi, kvalitetsutveckling- och uppföljning, schemalagging mm

- En riktning där man utvecklar sig inom en specialitet, exempelvis geriatrik, hantering av personer med demens, psykiatrisk diagnos eller liknande, personer som tidigare ”haft LSS”, kunskap om olika språk och kulturer.

Detta skulle innebära att man skulle kunna börja inom äldreomsorgen med ingen eller liten kunskap för att med erforderligt stöd och utbildning kunna utvecklas till att ta större ansvar i den mån man är intresserad av det och lämplig. Detta skulle också kunna göra det möjligt i viss mån att detta arbetsområde blir tillgängligt för personer med fysiska eller psykiska handikapp.

Turism

Det finns idag inget större utbud för turism inom Farsta.

I anslutning till vårt område finns ett världsarv i form av Skogskyrkogården som besöks av turister året runt. Kan vi få dessa besökare att också söka sig till Farsta kan vi få vår stadsdel ”på kartan” och även skapa nya jobb.

Turism genererar intäkter genom den service som erbjuds, intäkter skapar jobb och arbetstillfällen och ger automatiskt en ökad tillgång till service för Farstas boende.

En omfattande historisk utgrävning kommer inom kort att starta i området kring Farsta Gård och Farstanäset. Att vi drar nytta av utgrävningarna och samtidigt etablerar en besöksplats med beskrivningar av utgrävningen, kombinerat med en utställning av föremål och artefakter skapar ett intresse av att besöka Farsta.

En enig Allians vill under verksamhetsåret 2017 se en konkret satsning på turism parad med utgrävningarna i Farsta.

Högre lärosäte

Farsta kan idag inte erbjuda högre utbildning inom någon inriktning. I Farsta bygger vi studentbostäder, vilket är bra. Samtidigt ger vi inte studenter möjligheter att studera där de bor, vilket i sin tur leder till ökad pendling till andra stadsdelar. Ett växande Farsta måste vara attraktivt för alla. För studerande vill vi se att en högskola eller universitet etableras i Farsta. Ett universitet leder till forskning vilket kan ge positiva effekter på ett lokalt näringsliv. Vi satsar i Farsta på att skapa ett livsmedelskluster vilket naturligt leder till att vi också skall satsa på en högre utbildning, inom områden relaterade till livsmedel och hälsa. Vi är mycket besvikna över att den rödgrönrosa majoriteten i Stadshuset helt tycks ha sjabblat bort den länge påtänkta utbyggnaden av Larsboda till ett livsmedelskluster.

En enig Allians vill att det under verksamhetsåret 2018 aktivt planeras och genomförs åtgärder för att etablera ett högre lärosäte i Farsta.

Magelungen

Inom bara en generation framåt riskerar Farstas vackra sjö Magelungen att i vissa delar förvandlas från sjö till ett förorenat kärr. Orsakerna ligger i att tillopp av friskt vatten till sjön

har begränsats samt att omfattande kvantiteter tas från sjön för bevattning av t ex golfbanor. Detta vatten rinner sedan sakta tillbaka till sjön med höga nivåer av näringsämnen. I Farsta planerar vi ett utökat bostadsbyggande efter sjön, där sjön i sin tur är en del av både upplevelse och rekreation.

En enig Allians vill att medel tas fram för att säkerställa Magelungens framtida överlevnad, att åtgärder för detta genomförs redan under verksamhetsåret 2018 med mer långsiktiga åtgärder under kommande år.

Larsboda

Allianspartierna är eniga om att industriområdet Larsboda erbjuder ett mycket bra alternativ för de livsmedelsföretag som måste lämna Slakhusområdet. Vi är starkt kritiska till att den rödgrönrosa majoriteten centralt tycks vara kallsinnig till detta och att den drar fötterna efter sig. Chansen att på detta sätt få fler arbetsplatser till Farsta är på väg att rinna oss ur händerna.

Återkommunaliseringar

Alliansen har i flera stadsdelar, inklusive Farsta, i skarpa ordalag kritiserat den dogmatiska och vettlösa återkommunalisering som de rödgrönrosa partierna ägnar sig åt. Omtyckta och välskötta verksamheter tvingas successivt upphöra till förmån för egen regi-verksamheter. Vi menar att verksamheter och människor mår bra av att det finns olika alternativ. Vi menar att konkurrens stimulerar och förbättrar verksamheter. När vi återkommer till makten kommer privata alternativ självklart vara en viktig del av utbudet i flera verksamheter.

Demokratiseringar

När alliansen styrde Stockholm genomfördes omfattande ytterstadssatsningar, bland annat i vår stadsdel. Dessa satsningar har i princip försvunnit för att ersättas av en vid en ekonomisk jämförelse obetydlig verksamhet i demokratistärkande syfte. De pengar Farsta har fått har i huvudsak använts i Fagersjö. Hittills har det mesta av pengarna gått till annat än egentlig verksamhet i stadsdelen. Det är bekymmersamt att sådant som fagersjöborna tidigare önskat sig inte längre tycks vara aktuellt. Till exempel har den rödgrönrosa majoriteten i stadshuset av allt att döma övergett alla planer på att restaurera Magelungen och ge Fagersjö en badstrand.

Särskilt uttalande

Lars Jilmstad m fl (M)

Allianspartierna i såväl staden som i stadsdelen har en gemensam färdriktning. Nedan följer moderaternas syn på den fortsatta utvecklingen.

Ett Stockholm för hoppfulla. En modern och hållbar storstad där alla kan komma till sin rätt

Vår politik för fler jobb med låg skatt, trygg välfärd och en fungerande vardag har prövats i flera val och har vunnit stockholmarnas förtroende. Det bekräftas av att Moderaterna fortsatt

är kommunfullmäktiges största parti. Samtidigt har vi tagit vara på våra år i opposition genom att kontinuerligt utveckla vår politik för att svara på de problem som Stockholm står inför. En omfattande politikutveckling på samtliga områden återspeglas nu i denna budget som utgår ifrån de samhällsproblem som är mest angelägna för Stockholm att lösa.

En politik som ger svar på Stockholms framtidsutmaningar

Stockholm är en fantastisk stad som har haft en god utveckling de senaste åren. Maktskiftet 2014 innebär dock att Stockholm har slagit in på en felaktig kurs. Framförallt saknas trovärdiga och genomförbara svar på Stockholms framtidsutmaningar.

En växande storstad som Stockholm står inför utmaningar på åtskilliga områden, från infrastruktur till företagsklimat och välfärd. Tre områden har dock en särställning: jobben, tryggheten och skolan. Om staden står utan verksamma svar på dessa områden är det ödesdigert för Stockholms utveckling. Men om vi förmår att formulera hållbara svar för att möta dessa utmaningar finns en enorm potential i att Stockholm utvecklas till en ledande storstad i världen.

I Stockholm, precis som i Sverige i övrigt, är utanförskapet hos utrikes födda flerfaldigt större än för inrikes födda. Nya jobb kommer i nya och växande företag. Men Stockholms företagsklimat befinner sig i vad som närmast kan betecknas som fritt fall. Trots högkonjunktur och arbetskraftsbrist består skillnaden mellan inrikes och utrikes födda.

En politik för tryggare stadsdelar och välskötta stadsmiljöer i hela staden

Moderaterna vill att Stockholm ska vara en trygg och snygg stad oavsett plats eller tid på dygnet. I många delar av Stockholm råder i dag en stor otrygghet, det är inte acceptabelt. Moderaterna har en rad åtgärder som ska öka tryggheten för alla i vår stad samt göra det svårare att vara kriminell i Stockholm. Tills fler poliser är på plats ska Stockholms stad arbeta med fler ordningsvakter för att öka säkerheten och tryggheten i stadsdelarna. Det ska inrättas en trygghetsjour dit lokala handlare och boende kan vända sig för att tillfälligt öka närvaron av ordningsvakter. Detta riktar sig framförallt till lokala centrum och handlare som inte har råd att egna säkerhetsvakter ur egen kassa. Som en del i det trygghetsskapande arbetet ska kommunstyrelsen verka för att regeringen utökar ordningsvakternas mandat och befogenheter så att de på sikt kan avlasta polisens arbete, verka brottsförebyggande, höja den upplevda tryggheten och stävja den eskalerande kriminaliteten. Stockholm ska mer aktivt arbeta med kameraövervakning av särskilt utsatta platser och bostadsbolagen ska möjliggöra DNA-märkning av hyresgästernas tillhörigheter.

Det är stora trygghetsklyftor i staden, bostadsadressen avgör om invånarna kan känna sig trygga och lita på samhället.

Otrygga miljöer och platser måste, och ska, fasas bort. Både den upplevda och den faktiska tryggheten hos stockholmarna ska öka. Genom platssamverkan på specifikt utpekade platser, genom mätning av den upplevda tryggheten dag som natt, samt genom att kartlägga vilka som rör sig vid platsen över dygnet skapas förutsättningar för att förbättra upplevelsen av platsen. Genom att den offentliga och privata sektorn samverkar skapas ett helhetsansvar för platsen som genom samfinansiering ger

förutsättningar för aktiviteter och lokal utveckling. Det handlar om främst fokus på renhållning, säkerhet och events.

Vi vill arbeta för trygga, rena och väl upplysta stadsmiljöer. Säkerheten i Stockholms olika stadsdelar ska öka genom ett aktivt och systematiskt arbete, till exempel genom regelbundna trygghetsvandringar. En nära och strukturerad samverkan med olika föreningar som kan bidra med civilsamhällets krafter i arbetet är värdefullt, parallellt med insatser från rättsvårdande myndigheter som säkerställer efterlevnad av ordningslagen och stadens lokala ordningsföreskrifter.

Förekomsten av olagliga boplatser vittnar om en djup social utsatthet, medför oacceptabla sanitära och omänskliga villkor och skapar otrygghet i stadsmiljön. Moderaterna vill att en nollvision ska råda för olagliga boplatser, svensk lag och stadens ordningsföreskrifter ska gälla lika för alla. Staden måste arbeta målmedvetet med verksamma insatser för att förebygga etableringen av olagliga boplatser och stärka dialogen och samverkan med berörda aktörer.

Klotter, nedskräpning och skadegörelse förfular det offentliga rummet och skapar otrygghet i stadsmiljön varhelst det förekommer. Moderaterna kommer aldrig att kompromissa med att Stockholm ska vara klotterfritt och att det ska vara rent och städat på allmänna platser såsom gator, torg och parker. Nolltoleransen mot klotter ska återinföras och efterlevnaden av klotterförbudet ska prioriteras, framförallt ur ett trygghetsperspektiv. Stadens städgarantier, som innebär att städning, tömning av papperskorgar och klottersanering ska ske inom 24 timmar efter anmälan, ska förbättras. Information om stadens städgaranti ska finnas tillgänglig i anslutning till publika platser som torg, parker och grönytor.

Alla stadsdelar i Stockholm ska ha en trygg och attraktiv stadsmiljö som uppmuntrar människor till vistelse. Är stadsmiljön nedsliten och skräpig och ger en allmänt otrivsamt känsla ökar känslan av upplevd otrygghet. Kriminalitet och otrygghet ska motverkas genom åtgärder som fysiskt bygger in trygghet i stadsmiljön: promenadvägar, belysning, växtlighet, placering av konstruktioner eller gångstråk.

Alla ska våga vara ute på kvällen i Stockholm. Mörka och otrygga platser ska lysas upp. Moderaterna vill införa en satsning på belysning, inte bara av märkesbyggnader i centrala delar av staden utan belysa även tunnlar, platser och broar i satsningen *Stockholm light night*.

Moderaterna vill:

- Att staden arbetar med fler ordningsvakter för att öka säkerheten och tryggheten i stadsdelarna.
- Att staden arbetar mer aktivt med kameraövervakning av särskilt utsatta och otrygga platser.
- Att staden i samverkan mellan näringsliv, civilsamhälle och offentlig sektor skapar ett helhetsansvar för platser som upplevs som otrygga och möjliggör förutsättningar för trygghetsskapande aktiviteter och lokal utveckling.

- Att staden erbjuder allmännyttans hyresgäster DNA-märkning av deras tillhörigheter.
- Att staden arbetar målmedvetet med verksamma insatser för att förebygga etableringen av olagliga boplatser och stärka dialogen och samverkan med berörda aktörer.
- Att stadens städgarantier, som innebär att städning, tömning av papperskorgar och klottersanering ska ske inom 24 timmar efter anmälan, ska förbättras.

En politik som förenar ekonomiskt ansvarstagande med sänkt skatt och prioritering av välfärden

Socialdemokraterna har hittills höjt skatten med knappt 1,4 miljarder kronor. Dessa skattehöjningar är både onödiga och skadliga. Onödiga, därför att det med en tydlig prioritering och god kostnadskontroll är möjligt att prioritera välfärden utan att öka stockholmarnas skattebörda. Skadliga, därför att kommunalskatten slår mot alla inkomstgrupper och höjningen därför gör det mindre lönsamt att arbeta. Kombinerat med de massiva skattehöjningarna som den rödgröna regeringen genomför är det en politik som slår direkt mot jobb och tillväxt.

Människors möjlighet att försörja sig genom eget arbete är en grundpelare i Moderaternas politik. Särskilt angeläget är det att det ska löna sig mer att arbeta än att uppbära offentliga bidrag. Vi vill därför mildra effekterna av Socialdemokraternas skattechock genom att successivt sänka skatten till 2014 års nivå och på sikt lägre. Moderaternas budget grundar sig därför på en skattesänkning med 20 öre jämfört med innevarande år. Vår långsiktiga inriktning är att Stockholm behöver ett lägre skatteuttag för att göra det mer lönsamt att arbeta och billigare att anställa. Men det förutsätter en god ekonomisk hushållning – med andra ord ett maktskifte.

Moderaternas budget kombinerar ett sänkt skatteuttag och budgetbalans med prioritering av välfärdens verksamheter. Vår budget visar att det är fullt möjligt att krona för krona stärka välfärden i samma eller högre utsträckning som majoriteten och dessutom genomföra betydande riktade satsningar och samtidigt sänka skatten.

Hög pedagogisk kvalitet i förskolan för en god start i livet för alla barn

Förskolan lägger grunden till ett livslångt lärande. Därför är det viktigt att tillsynen av förskolan fungerar och att verksamheten i förskolan håller högsta kvalitet. Om brister upptäcks ska åtgärder vidtas skyndsamt, oberoende av huvudmannaskap. Stockholms förskolor ska erbjuda en verksamhet som är utvecklande, rolig, stimulerande, trygg, utmanande och full av möjligheter.

Moderaterna värnar en mångfald av förskolor med olika pedagogisk inriktning och generösa öppettider. Förskola på obekvämt arbetstid ska omfattas av barnomsorgsgarantin. Förskolor och skolor i Stockholm ska ge barn det de behöver för att lära och utvecklas. Lika naturligt som valfriheten att välja förskola eller skola är, ska det vara att alla förskolor, offentliga såväl som fristående, ska leva upp till högt ställda kvalitetskrav. En lugn och trygg förskola lägger grunden för nyfikenhet och kunskap.

För att avlasta förskolans pedagogiska personal och samtidigt erbjuda möjliga arbetstillfällen för personer som står utanför arbetsmarknaden inrättas tjänster som måltidsvärdar. Måltidsvärdar ska utföra enklare göromål utanför förskolans pedagogiska uppdrag och på så vis underlätta för förskollärare och barnskötare att fokusera på förskolans pedagogiska arbete.

Fritids spelar en viktig roll i barns lärande och sociala utveckling. För att pedagogiken ska kunna ta ännu större plats vill vi stärka integrationen mellan fritidsverksamhet och skolans undervisning. Vi vill att Stockholms stad under året undersöker möjligheterna att tillsammans med föreningslivet införa profilfritids runt om i staden.

Moderaterna vill:

- Likställa förskolechefer med rektorer i grund- och gymnasieskola.
- Förstärka språkutvecklande insatser i förskolan och inom öppna förskolor.
- Förstärka övergången från förskola till skola genom att kartlägga behov hos barn med behov av särskilt stöd.
- Införa måltidsvärdar i förskolan för att avlasta den pedagogiska personalen och erbjuda arbetstillfällen till personer utanför arbetsmarknaden.
- Stärka det pedagogiska inslaget i fritidsverksamheten och möjliggöra för införandet av profilfritids.

En trygg stad att åldras i

Stockholm ska vara en trygg och bra stad för alla stockholmare att leva och bo i. Staden ska ha ett väl utvecklat samarbete med det civila samhället, där överenskommelsen med den idéburna sektorn ska vårdas och utvecklas. I Stockholm ska det vara medborgarnas önskemål och behov som driver utvecklingen av kvalitet och service.

Ett kvalitetskontrakt ska införas med äldre som söker sig till äldreomsorgen. Detta ska garantera en gemensam vårdplanering och uppföljning av insatser som utgår från den äldres behov och perspektiv.

Stockholms äldre blir allt friskare och lever längre. Alla har rätt till en bra äldreomsorg och det är viktigt att omsorgen ges efter den äldres önskemål och behov. Äldre stockholmare ska ges goda förutsättningar för ett så självständigt och innehållsrikt liv som möjligt. Biståndsbedömningen ska förenklas ytterligare och reformeras. Stockholms äldreomsorg behöver mindre detaljstyrning och högre ambitioner i sitt arbete. Det arbete som pågår kring ramtider där äldre ska kunna påverka sina insatser är därför steg i rätt riktning, men Moderaterna anser att vi kan och bör gå längre. Vi vill utreda en uppdelning av biståndsbedömningen i olika steg där ett första behovsbeslut tas, för att senare träffa särskilda äldrecoacher som hjälper till med individuella valmöjligheter. Enskild uppföljning är viktigt för att staden ska säkerställa att det enskilda vårdbehovet tillgodoses. Därför behöver Stockholm också se över biståndsbedömningen för att stärka arbetet kring

individuell uppföljning. Biståndsbedömningen ska vara likvärdig över hela staden. Därför ska den även centraliseras.

Valfriheten inom äldreomsorgen ska vara god med en mångfald av utförare och möjlighet att välja innehåll i hemtjänsten. Moderaterna tar avstånd från de ideologiskt motiverade kommunaliseringar som Socialdemokraterna genomför utan hänsyn till stockholmarnas valfrihet. Genom satsningar på valfrihet och kvalitet i äldreomsorg, hemtjänst och service, får äldre som vill bo kvar i sina lägenheter på ålderns höst större makt över sina liv. Oavsett om verksamheten bedrivs av staden eller en fristående aktör ska kraven vara högt ställda och uppföljningen ska vara noggrann.

För att äldre bättre ska kunna nyttja rätten att välja behövs en förbättrad service och information inom äldreomsorgen. Stockholms stads webbplats ska erbjuda tydlig information så att det blir möjligt att jämföra olika alternativ med varandra. Även arbetet med digitala hjälpmedel ska fortsätta och samtliga äldreboenden ska erbjuda tillgång till internet.

Äldre Direkts uppdrag ska vidgas till att möjligheten till valfrihet verkligen kommer äldre till del och åter ha öppet på helger.

Äldre som vill bo kvar hemma ska kunna känna sig trygga i det valet. Det förutsätter en väl fungerande hemtjänst som möjliggör för de äldre att kunna leva självständiga liv och stanna kvar i sina hem så länge de önskar. Hemtjänsten ska präglas av hög kvalitet, god arbetsmiljö för medarbetarna och valfrihet för den äldre. Det kräver långsiktiga spelregler för utförarna av hemtjänst i Stockholm, där vi med oro ser på den socialdemokratiskt ledda majoritetens tydliga ovilja mot fristående aktörer.

Hemtjänsten har en viktig roll och den mångfald av utförare som stockholmarna kan välja mellan ska utvecklas. Samtidigt är det viktigt att säkra en så hög kvalitet som möjligt. För många äldre är inte minst kontinuitet i hemtjänstens bemanning viktigt för tryggheten. Moderaterna vill därför låta utreda en kontinuitetsbonus som premierar de utförare som levererar en hög kontinuitet av hemtjänstpersonal.

För att möta det ökande och varierande behovet av insatser vill Moderaterna utreda möjligheten för profilhemtjänst för de äldre som har särskilda behov. Det ska också vara möjligt att få hjälp med avlastande tjänster genom serviceassistenter som ska få en särskilt inriktad utbildning för detta.

Demenssjukdom ställer särskilda krav på omvårdnadskompetens för att säkerställa en god kvalitet i omsorgen. Moderaterna vill prioritera arbetet med demenssjukdomar och höja kompetensen inom demensvård på samtliga demensboenden i staden.

Inslaget av läkarkompetens i äldreomsorgen behöver ökas för att stärka och utveckla kvaliteten. Moderaterna vill se en ökad samverkan mellan hemtjänsten och landstinget genom exempelvis möjlighet till frivillig läkarundersökning i hemmet samt fler och

effektivare läkemedelsgenomgångar för de äldre. Vi vill också verka för möjligheten att äldre direkt ska kunna vända sig till geriatriska mottagningar istället för akutmottagningarna för tillgång till geriatrisk specialistkompetens.

Under mandatperioden ska en långsiktig utbildningssatsning genomföras där det bland annat ska ingå ett språklyft för anställda inom äldreomsorgen som har svenska som andra språk. Staden ska också initiera och möjliggöra flerspråkig hemtjänst så att äldre personer med utländsk bakgrund kan förstå det språk som talas.

Ungdomsbesök i vården ska utvecklas och staden ska erbjuda läkarstudenter praktikplatser på äldreboenden inom ramen för deras läkarutbildning.

Moderaterna försvarar de äldres rätt att välja och slår vakt om mångfalden av utförare. Stockholms äldre ska ha rätt att välja bland en mångfald av boendeformer. Äldre par med olika vårdbehov ska kunna leva ihop hela livet och detta säkerställs genom parboendegarantin. För att ge Stockholms äldre en god vård och omsorg behövs engagerade och utbildade medarbetare som möter de äldre på deras villkor och ser varje individ som en unik person med rätt att få sina individuella behov tillgodosedda. Det ska också vara möjligt att separera städning från hemtjänstens insatser. Staden ska fortsätta med att höja kompetensen och stärka medarbetarna i deras yrkesroll.

Äldres livskvalitet ska öka, och i linje med detta vill Moderaterna införa ett måltidslyft inom äldreomsorgen. Måltidsupplevelsen ska vara lustfylld. Möjligheten att vistas utomhus ska säkerställas.

Moderaterna vill slå vakt om att de äldre som så önskar ska kunna bo kvar i sin bostad så länge som de känner sig trygga i hemmet, även om behoven av vård och omsorg ökar. Därför vill Moderaterna utreda förutsättningarna för praktiska lösningar som att installera hissar utanpå trevåningsfastigheter.

Det ska finnas en mångfald av olika boendeformer. Bland annat vill Moderaterna utreda möjligheten för att införa generationsboenden som förbättrar möjligheterna till umgänge över generationsgränserna.

Moderaterna vill:

- Att Stockholm ska vara en trygg stad att åldras i med en omsorg som ges efter den äldres önskemål och behov från en mångfald av utförare.
- Införa ett kvalitetskontrakt som garanterar en god vård.
- Reformera biståndsbedömningen.
- Bevara och utveckla valfriheten inom äldreomsorgen och hemtjänsten.
- Att det ska vara möjligt att välja innehåll i hemtjänsten.
- Utreda möjlighet till kontinuitetsbonus inom hemtjänsten.
- Införa profilhemtjänst och serviceassistenter.
- Utreda möjlighet att erbjuda vård i hemmet för äldre som behöver medicinsk hjälp.

- Genomföra ett språklyft för hemtjänsten.
- Hemställa hos regeringen om att utreda möjligheten för kommuner att anställa läkare inom äldreomsorgen.
- Permanenta satsningarna på äldrevårdar, omsorgsvårdar och anställning för personer med funktionshinder.
- Genomföra ett måltidslyft inom äldreomsorgen.

En stad som ger trygghet och stöd åt de mest utsatta i samhället

Staden måste alltid finnas till hands för de mest utsatta i vårt samhälle. I synnerhet ska barn och unga som far illa få stöd och hjälp i ett tidigt skede. Vi vill arbeta för att frivilligkrafter och staden har gemensamma mål och program för att bekämpa hemlösheten. Ett nära samarbete mellan polis, skola och socialtjänst och fler socialsekreterare ute i fält ska ge unga stockholmare ett snabbt stöd. Uppsökande verksamhet ska riktas till grupper som behöver extra stöd. Genom kraftfulla insatser ska staden arbeta för att minska droganvändandet bland Stockholms unga. Stockholm ska också tillsammans med frivilligorganisationer arbeta strukturerat och målmedvetet mot våldsbejakande extremism och ta lärdom av andra länders arbete och erfarenheter.

Arbete mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck ska bedrivas med full kraft. Satsningen på föräldrastödsprogram för att ge alla barn en bra start i livet ska fortsätta, liksom arbetet med sociala insatsgrupper, som ska finnas i alla stadsdelar. Tidiga insatser mot ungdomar med riskbeteende leder till att färre ungdomar växer upp i och hamnar i utanförskap. Satsningen på Stockholms stads arbete med ensamkommande barn ska utvecklas och effektiviseras. Socialnämnden ska leda arbetet med att se över och arbeta fram rutiner för att säkra ett gott mottagande. Staden ska också verka för rekrytering av fler familjehem och boenden för att möta behovet för ensamkommande barn.

Insatserna för att minska hemlösheten är fortsatt prioriterade och hemlöshetsstrategin ska fortsätta vara en viktig utgångspunkt i stadens arbete. Fler långsiktiga boendialternativ ska övervägas liksom en fortsatt satsning på boendestöd.

Målgruppen EU- och tredjelandsmedborgare har ökat allt mer, vilket kräver ett tydligt agerande och en konkret inriktning från staden i kombination med insatser från stadens socialtjänst för de som behöver stöd och hjälp, bland annat i form av uppsökande verksamhet, information samt insatser från ideella föreningar. Att Stockholms stad agerar lika över hela staden är avgörande. Utgångspunkten måste alltid vara att svensk lag gäller lika för alla och ska upprätthållas. För att kunna koordinera arbetet och fortsätta utveckla stadens insatser och agerande är det viktigt att stadens projektledare för samordning av arbetet kring EU- och tredjelandsmedborgare fortsätter och att den tidigare tydliga dialogen som fanns med andra berörda aktörer och instanser prioriteras.

Moderaterna vill:

- Att socialtjänsten ska fortsätta att utvecklas med särskilt fokus på förebyggande långsiktigt arbete för barn och unga.

- Stärka samverkan mellan skola och socialtjänst för de som riskerar att inte klara skolan.
- Utveckla och utvidga arbetet med sociala insatsgrupper till alla stadsdelar och avhoppare som en tydlig målgrupp för socialtjänsten.
- Fortsätta satsningen på föräldrastödsprogram.
- Verka för fler boenden för att möta behoven för ensamkommande barn,
- Utveckla insatserna när det rör utsatta EU-medborgare.

Särskilt uttalande

Peter Öberg (L)

En politik för frihet och trygghet

Liberalerna föreslår satsningar på välfärdens kärnverksamheter med sänkt skattenivå. På så sätt kombinerar vi ansvarstagande för välfärden med en politik för fortsatt tillväxt och konkurrenskraft. Vi lyckas göra detta genom att prioritera satsningar som gör konkret skillnad för stadsdelens invånare, inte minst de som allra mest behöver samhällets hjälp och stöd, framför majoritetens symbolpolitik.

För oss liberaler kommer kvalitet och valfrihet alltid före driftsform. Den rödgrönrosa majoriteten i stadsdelarna driver en politik där många välfungerande och populära verksamheter som drivs av fristående anordnare återkommunaliserats inom snart sagt samtliga verksamhetsområden. Det är inte att sätta brukarnas och skattebetalarnas behov främst.

Efter etablerandet av en ny majoritet ska verksamheter som boendet Postiljonen åter läggas ut för entreprenad så att den tidigare höga kvalitén kan återupprättas.

Trygghet

För oss liberaler är trygghet en frihetsfråga. Den som är rädd är inte fri. Därför gör vi en historisk investering i Stockholms trygghet med en långsiktig trygghetsmiljard. Stadsdelsnämnderna spelar en avgörande roll i det lokala trygghetsarbetet och ska arbeta övergripande med trygghetsfrågorna och lära av varandras goda exempel i trygghetsarbetet. Arbetet ska bedrivas i nära samarbete tillsammans med polisen, civilsamhället och alla engagerade invånare.

Otryggheten ökar i Stockholm. I 12 av 14 stadsdelar känner sig invånarna mer oroliga för att utsättas för brott än vid förra trygghetsmätningen när Alliansen styrde. Otryggheten är störst i ytterstaden.

Genom tidiga sociala insatser, en förskola och skola som ger alla barn kunskap och framtidstro, samt genom en stadsmiljö som är väl upplyst, levande och välstädad, bygger vi en stad där människor känner trygghet i vardagen och inför framtiden.

Den styrande majoriteten och regeringen har stått handfallna när otryggheten har ökat och polisen fått allt svårare att lösa sina uppgifter. I frånvaron av en fullt ut bemannad polis har Liberalerna på flera håll i staden yrkat på att trygghetsvakter ska anställas för att bevaka särskilt brottsdrabbade platser. Tyvärr har majoriteten i dessa stadsdelar röstat ner förslagen. Att majoriteten inte tar stockholmarnas otrygghet på allvar är anmärkningsvärt.

Liberalerna avsätter 100 mnkr under kommunstyrelsen för att genomföra en central upphandling av trygghetsvakter. Dessa trygghetsvakter ska i samarbete med polis, andra myndigheter och civilsamhället bidra till att upprätthålla säkerheten på särskilt otrygga och brottsdrabbade platser. Genom fler kommunala trygghetsvakter och fler trygghetskameror ska tryggheten återställas på otrygga platser där polisinsatserna inte räcker till.

Förskoleverksamhet

Det liberala Stockholm ska vara den öppna världsstad där varje ung människa får chansen att utvecklas och välja hur livet ska se ut. I förskolan ska varje barn kunna utvecklas och växa, oavsett förutsättningar hemifrån.

För många barn är förskolan också starten på det livslånga lärandet. Allra viktigast blir förskolans verksamhet för de barn som inte har med sig det svenska språket hemifrån. Förskolan ska bidra till att alla barn får stifta bekantskap med böcker och läsning, med matematik och naturkunskap. Utgångspunkten i verksamheten ska vara varje barns förmåga, lust och vilja att lära. Detta ska gälla för stadens samtliga förskolor. Arbetet med språkutveckling är ett särskilt prioriterat område i förskolan, liksom att träna barnen i socialt samspel.

Att delta i pedagogisk verksamhet redan från tidig ålder har en stor påverkan på barns individuella utveckling. Det gör det också möjligt att på ett tidigt stadium uppmärksamma barn med behov av särskilt stöd. Barn med läs- och skrivsvårigheter får större möjligheter att lära sig läsa och skriva om deras svårigheter uppmärksammas tidigt i livet.

I Liberalernas Stockholm håller förskolan, kommunal såväl som fristående, hög kvalitet, är trygg, och har ett genomtänkt pedagogiskt fokus. Föräldrar och barn ska erbjudas valfrihet, mångfald och en förskola i världsklass. Rätten att själv välja vilken förskola barnet ska gå i ska värnas. Fristående alternativ ökar den pedagogiska mångfalden och föräldrarnas valfrihet.

Liberalerna prioriterar kärnverksamheten i stadsdelarna. Liberalerna höjer därför schablonen för förskolan med 1 procentenhet mer än majoriteten. Det innebär en schablonhöjning på totalt 4 procent. Liberalerna gör dessutom extra satsningar på höjda förskollärlöner och karriärtjänster inom förskolan. Förskolan i Farsta ska i ett liberalt Farsta utvecklas och i kommande mätningar kring föräldrarnas syn på förskolan ska resultatet upp från att vara näst lägst i staden till en nivå bland de bästa.

Verksamhet för barn, kultur och fritid

I det liberala Stockholm har alla barn rätt till en trygg uppväxt under goda levnadsvillkor. I stadsdelarna bedrivs angelägen och viktig verksamhet i både kommunala verksamheter och i fristående verksamheter, för att ge alla unga i Stockholm tillgång till ett stimulerande utbud av fritidsaktiviteter. Detta ska värnas och utvecklas.

Den rödgrönrosa majoriteten bedriver en politik inriktad på återkommunaliseringar av fullt välfungerande och djupt uppskattade verksamheter, till synes utan reella motiveringar. Liberalerna motsätter sig en politik som inte sätter kultur- och fritidsverksamheter av hög kvalitet för Stockholms barn och ungdomar i första rummet.

En aktiv och drogfri fritid minskar risken att ungdomar hamnar snett. Genom ett levande förenings- och idrottsliv över hela staden, liksom god tillgång till öppna verksamheter för ungdomar genom fritidsklubbar, fritidsgårdar, ungdomsmottagningar och andra stödjande insatser från staden ska alla ungdomar ges förutsättningar till en trygg uppväxt.

Staden ska tillhandahålla en god fritidsverksamhet för barn och ungdomar. I samverkan med det lokala föreningslivet och andra aktörer ska en mångfald av verksamheter för barn och unga erbjudas. Det är angeläget att man i planeringen av verksamheter för barn och ungdomar tar särskild hänsyn till behoven hos barn och ungdomar med funktionsnedsättning.

Majoriteten har under detta område anslagit pengar för demokratiutveckling och utvecklingsprogram. Resultatet av dessa satsningar har hittills varit obefintligt. Tvärtom visar stadens demokratiundersökning att stockholmarna uppfattar att det är svårare att veta vad som händer i staden och hur man kan påverka än när Alliansen styrde. Liberalerna föreslår att pengarna istället används för att finansiera satsningar inom skolan och socialtjänsten som tydligare kommer barn och unga till del.

Äldreomsorg

I Liberalernas Stockholm är vi individer hela livet. Även när vi behöver stöd och hjälp från andra har vi rätt till respekt för våra behov, våra livsval och våra intressen. Ingen ska behöva bli rädd för att bli gammal. Alla ska ha möjlighet att få komma till ett tryggt och anpassat boende när man vill och behöver, och få stöd och hjälp i hemmet så länge man bor kvar hemma.

I vårt Stockholm är det alltid den enskilde medborgaren som bestämmer över sitt liv, inte politikerna. Liberalerna försvarar äldres rätt att välja, medan den rödgröna regeringen genom Valfärdsutredningen vill inskränka valfriheten och avskaffa populära och välfungerande alternativ.

Ingen ska behöva vara rädd för att inte få flytta till ett bra boende när man blir äldre. Liberalerna anser att alla som är över 85 år, och som vill, ska få plats på servicehus eller vård- och omsorgsboende.

Fullmäktige har antagit nya riktlinjer som förtydligar att ålder och ensamhet ska tillmätas större betydelse vid bedömningen av behov av särskilt boende. De nya riktlinjerna har dock inte fått någon verklig effekt. Därför ska delegationen till stadsdelsförvaltningarnas tjänstemän att besluta om avslag på ansökningar om plats på servicehus eller vård- och omsorgsboende dras in. Avslagsbeslut ska godkännas av stadsdelsnämndernas sociala delegationer.

Äldre som har omfattande behov av hemtjänst och som vill flytta till vård- och omsorgsboende ska alltid få möjlighet att göra det om det inte medför några extra kostnader för stadsdelsnämnderna.

Stadsdelsnämnden ska särskilt prioritera det hälsofrämjande och förebyggande arbetet. Ingen äldre stockholmare ska behöva vara ofrivilligt ensam. Aktiviteter och öppna mötesplatser ska hålla öppet året runt, även på somrar och storhelger. Stadsdelsnämnden ska stödja initiativ från civilsamhället för fler aktiviteter för äldre.

Införandet av ramtid i hemtjänsten ska fortsätta. Äldre ska kunna påverka hur den beviljade tiden ska användas. Stadsdelsnämnden ska vara lyhörd inför äldres önskemål och så långt som möjligt respektera deras livsval och intressen.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Vi liberaler anser att alla människor ska ha friheten att kunna leva sitt liv, oavsett om man har en funktionsnedsättning eller inte. Så långt som möjligt ska var och en, utifrån sina förutsättningar, kunna leva ett självständigt liv och ha ett arbete att gå till. Därför kommer vi alltid att värna rätten till stöd och service för personer med funktionsnedsättning.

Regeringens politik har inneburit nedskärningar av insatserna till personer med funktionsnedsättning. Bedömningarna från Försäkringskassan och stadsdelsnämnderna blir allt hårdare. Andelen avslag på ansökningar om insatser enligt LSS har ökat med över en fjärdedel sedan maktskiftet. Denna utveckling riskerar att allvarligt skada möjligheterna för stockholmare med funktionsnedsättning att leva liv med frihet och delaktighet.

I ett läge där allt fler får avslag på sin ansökan, stadsdelsnämnderna står inför stor press på grund av Försäkringskassans övervältring av kostnaderna på kommunerna och det nya avtalet för persontransporter leder till kraftiga fördyringar, väljer majoriteten att lägga ett sparbeting i form av ett krav på generell effektivisering. Liberalerna återställer halva sparbetinget.

Valfriheten ska gälla även personer med funktionsnedsättning. Därför måste möjligheten att kunna välja boende, daglig verksamhet, hemtjänst, ledsagning, avlösning, korttidstillsyn och personlig assistans försvaras.

Stadsdelarna bör kunna konkurrera om driften av upphandlad verksamhet, men ideologiskt motiverade återkommunaliseringar av välfungerande verksamheter ska inte förekomma. Sedan maktskiftet har staden fattat beslut om ett antal omotiverade och illa förberedda

återkommunaliseringar av upphandlade verksamheter. Genom att stoppa sådana återkommunaliseringar kan valfriheten för brukarna värnas och staden spara in på omställningskostnader.

Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri

I Liberalernas Stockholm har alla barn rätt till en trygg uppväxt - utan hot, fattigdom eller övergrepp - och samma möjligheter att kunna skapa sig en bra framtid. Tidiga insatser för utsatta barn är av central betydelse. Alla inblandade aktörer ska arbeta tätt tillsammans för att förebygga att barn och vuxna får illa och reagera snabbt och effektivt om det ändå sker. Stadsdelsnämnderna ska alltid verka utifrån ett barnperspektiv och säkerställa barnens rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention.

För att kunna ge barn i utsatta familjer den hjälp de behöver måste det finnas erfaren personal som har tid för barnen. Personalomsättningen bland socialsekreterare inom den sociala barn- och ungdomsvården är hög i många stadsdelar. Nyanställda socialsekreterare får ta ansvar för ett stort antal krävande ärenden utan tillräcklig handledning eller möjlighet till kollegialt lärande.

Socialsekreterarnas arbetssituation måste förbättras. Den handlingsplan som majoriteten har tagit fram är ett steg i rätt riktning. Det krävs dock en genomgripande förändring av socialsekreterarnas arbetssituation där lön, kompetensutveckling och större karriärmöjligheter ingår. Majoriteten genomför nu en lönesatsning, vilket Liberalerna har krävt under ett par års tid. Vi vill dock gå längre än majoritetens satsning.

Allt fler socialsekreterare utsätts idag för hot. Detta är oacceptabelt och måste tas på största allvar. Stadsdelsnämnderna ska ha strategier för att stödja personal som utsätts.

Kvalitetssäkringen av placeringar av barn utanför det egna hemmet måste fortsatt vara ett prioriterat område. Alla barn har rätt att komma till ett hem som förmår att ge dem en bra uppväxt. Rekrytering av familjehem för ensamkommande flyktingbarn och flyktingungdomar är prioriterad och ska fortsätta. Antalet placeringar av ensamkommande flyktingbarn har ökat kraftigt de senaste åren och stadsdelsnämnderna har en mycket viktig uppgift i att följa upp kvaliteten i dessa hem.

Insatser för kvinnofrid och arbetet mot våld i nära relationer ska fortsatt prioriteras av samtliga nämnder. Ambitionsnivån i arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck måste höjas. Vi vill satsa på fortbildning av personal och bättre samverkan mellan socialtjänst, Origo, skola, civilsamhälle och polis.

Alla som behöver budget- och skuldrådgivning ska bli erbjudna ett personligt möte. Det är särskilt viktigt att familjer med barn snabbt erbjuds rådgivning. Inga barnfamiljer ska behöva vänta mer än en vecka på att få sitt första budget- och skuldrådgivningssamtal, och hyresrådgivare ska införas i alla stadsdelar.

Stadsmiljöverksamhet

I Liberalernas Stockholm trivs folk i sin vardag. Att få bo och röra sig i levande, trygga och välskötta stadsmiljöer ger många frihetsdimensioner i livet. Vi är övertygade om att det är de som bor i en stadsdel som vet bäst vad de vill ha och behöver och därför ska stadsdelsnämnderna ha möjlighet att göra sina egna prioriteringar inom stadsmiljöområdet.

För att alla människor ska vara fria att leva sina liv behöver deras trygghet säkras. Ingen ska behöva vara rädd för att röra sig i Stockholm. Därför genomför Liberalerna en historisk investering i Stockholms trygghet med en långsiktig trygghetsmiljard. Stadsdelsnämnderna ska arbeta övergripande med trygghetsfrågorna och lära av varandras goda exempel i trygghetsarbetet. Arbetet ska bedrivas i nära samarbete med föreningar, polis, brandförsvaret, fastighetsägare och föräldrar.

Stockholms fysiska utformning spelar en viktig roll i stadens trygghet och polisernas förutsättningar för att utföra deras arbete. Dåligt belysta områden, smala gator och undermåligt underhållna områden är exempel på aspekter i stadsmiljön som direkt kan bidra till en ökad otrygghet. För att förbättra stadens trygghet ska stadsdelsnämnderna tillsammans med kommunstyrelsen, polisen, trafiknämnden, stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden genomföra trygghetsinventeringar för ökad trygghet i det fysiska rummet.

Stockholm ska ha en nolltolerans för klotter, skadegörelse och nedskräpning. Staden ska vara klotterfritt och det ska vara rent och städlat på allmänna platser såsom gator, torg och parker. Det är viktigt att stadens klottergaranti fungerar i praktiken, vilket innebär att klottersanering ska ske inom 24 timmar efter anmälan. Tyvärr har majoritetens klotterpolitik resulterat i en lavinartad ökning av klotter. För att handkraftigt minska klottret måste sanering ske snabbt efter anmälan.

Ekonomiskt bistånd

Att ha ett arbete och att kunna försörja sig själv ger trygghet och frihet att växa. I Liberalernas Stockholm ska därför så många människor som möjligt ha ett jobb att gå till.

Det ekonomiska biståndet ska vara en utväg för att hjälpa den som under en viss tid i livet inte har några andra medel till sin försörjning. Människor ska få hjälp att gå från bidrag till självförsörjning. För oss liberaler är det också grundläggande att alla barn har lika rätt till en god uppväxt oavsett familjens omständigheter.

Antalet hushåll som tar emot ekonomiskt bistånd har nu börjat stiga för första gången på flera år. Detta är särskilt oroväckande eftersom Stockholm befinner sig i en högkonjunktur.

Det är viktigt att stadsdelsnämnderna fortsätter att arbeta för att hjälpa människor från bidrag till arbete och det är framför allt viktigt att nyanlända snabbt kan komma in på arbetsmarknaden. Liberalerna menar att det krävs sänkta trösklar till det första jobbet. Genom inträdesjobb kan nyanlända och unga få ett första jobb till något lägre lön, istället för att behöva leva på försörjningsstöd och för var dag hamna längre ifrån arbetsmarknaden.

Jobbtorg Stockholm ska hjälpa dem som är beroende av ekonomiskt bistånd på grund av arbetslöshet med en snabb individuell bedömning och en aktivitetsplan. Ett nytt jobbtorg för validering av nyanlända bör inrättas som samverkar med Arbetsförmedlingen, yrkeshögskolan, Universitets- och högskolerådet och branschorganisationer med syfte att underlätta för nyanlända att snabbt komma i jobb.

För att skapa incitament att gå från bidrag till arbete bör långvariga mottagare av ekonomiskt bistånd få behålla en större del av arbetsinkomsterna utan att det påverkar rätten till bistånd, så kallad jobbstimulans. Jobbstimulansen bör höjas från 25 till 40 procent.

Alla barn oavsett bakgrund ska ha möjlighet att ta del av idrott och kultur. Vi föreslår därför att alla barnfamiljer med försörjningsstöd ska kunna ansöka om att avgiften för kulturskola, idrottsförening eller annan regelbunden fritidsverksamhet ska ingå i biståndet. Denna fritidspeng infördes av alliansregeringen men har avskaffats av den socialdemokratiska regeringen.

Arbetsmarknadsåtgärder

I Liberalernas Stockholm har alla som kan ett jobb att gå till. Jobbtorg Stockholm fortsätter att vara huvudarenan för stadens arbetsmarknadsåtgärder. Stadsdelsnämndernas huvuduppgift är att se till att fler mottagare av ekonomiskt bistånd kan gå vidare till insats på jobbtorgen.

Tillfälliga anställningar, såsom Stockholmsjobben, leder oftast inte till en fast anställning på ordinarie arbetsmarknad. Nämndens fokus ska alltid vara att hjälpa individer in på den ordinarie arbetsmarknaden.

Att få in en första fot på arbetsmarknaden, och få erfarenhet och referenser, är ett viktigt steg i arbetslivet. Staden ska fortsätta erbjuda ungdomar i Stockholm feriearbeten under både sommar- och vinterferier samt på helgerna. Feriearbetande ungdomar ska kunna erbjudas arbete utanför den egna stadsdelen.

Feriejobb ger egen försörjning, referenser och en första kontakt med arbetsmarknaden. Arbete för ungdomar är även en viktig trygghets- och integrationsskapande åtgärd. För att fler ungdomar ska få en meningsfull fritid vill Liberalerna att det ska bli möjligt att få feriejobb även på helgerna. Det ska även vara möjligt att få feriejobb i en annan stadsdel än hemstadsdelen. Ungdomar med funktionsnedsättning ska fortsatt vara en prioriterad grupp när det gäller tilldelningen av feriejobb.

Den styrande majoriteten har ökat antalet sommarjobb, men samtidigt utökat målgruppen till att även omfatta 18- och 19-åringar. Resultatet har blivit att en lägre andel av de sökande har beviljats ett sommarjobb. Det är inte rimligt att unga vuxna, som själva bär ansvaret för sin försörjning, ska konkurrera med ungdomar om de sommarjobb som staden anordnar. Liberalerna anser att feriejobben enbart ska gå till ungdomar under 18 år, myndiga ungdomar ska istället ta del av verksamheter vid Jobbtorgen för unga.

Stadsdelsnämnderna ska ta aktiv del i stadens satsning på yrkesintroduktionsanställningar och ska tillsammans med Jobbtorgen erbjuda unga och nyanlända yrkesintroduktionsanställningar inom stadsdelens verksamheter.

Ersättaryttrande

Lars Hultkvist (KD)

Barnomsorg och förskola

Kristdemokraterna vill:

- Att barngruppernas storlek ska vara högst tolv barn i småbarnsgrupperna (1-3 år) och högst femton barn i grupperna för de äldre barnen (4-5 år)
- Att stadsdelarna tydligt informerar om olika barnomsorgsalternativ
- Att fristående och kommunala alternativ ska behandlas lika
- Att stadsdelarna arbetar aktivt för att rekrytera fler dagbarnvårdare

I förskolan ska barnen lägga grunden till ett livslångt lustfyllt lärande, kunna leka, känna trygghet och inhämta kunskaper och värden. Stockholms barn ska erbjudas en förskola och skola i världsklass. Det ska finnas ett brett urval av verksamheter, inriktningar, kommunala och fristående alternativ, där omsorg, kunskap och lärande står i fokus.

Planering av förskolor

Stockholm växer kraftigt och på flera platser är det nödvändigt att både bygga ut befintliga förskolor och skolor samt att bygga nya. Nämnden är ansvarig för att säkerställa att förskoleplatser finns att tillgå i såväl befintliga områden som exploateringsområden, men det är inte nödvändigt att nämnden ska driva de nya förskolorna. Staden ska i dialog med fristående aktörer även verka för fler fristående alternativ i förskole- och skolplaneringen.

Ansvar att uppfylla barnomsorgsgarantin förutsätter att det finns en långsiktig och framsynt planering av förskolelokaler

Tydliga mål i förskolan

Stockholms förskolor ska erbjuda en verksamhet som är stimulerande och trygg. Förskolechefens ledarskap är av avgörande betydelse för förskolans kvalitet. Verksamhetens utveckling kräver ett pedagogiskt ledarskap, som långsiktigt och uthålligt skapar förutsättningar för att arbeta mot uppställda mål och driva ett systematiskt kvalitetsarbete.

Läroplanen för förskolan har förtydligats och kompletterats med nya mål när det gäller språkutveckling, matematik, naturvetenskap och teknik. Förskolans pedagogiska uppdrag har förtydligats och även förskolläraernas ansvar. Arbetet med matematik och språkutveckling är även fortsättningsvis prioriterade områden där arbetet i förskolan ska fördjupas.

Förskolans innehåll

Att delta i en pedagogisk verksamhet ger möjligheter att på ett tidigt stadium uppmärksamma barn med behov av särskilt stöd. Förskolechefen ansvarar för att barn som behöver extra stöd får det och att det sker i samverkan med föräldrarna. Stödet ska utformas så att det stärker barnets egen lust att lära och utvecklas samt främjar inkludering i gruppen.

Litteraturen ska ha en given plats i förskolan som källa till språkstimulans, samtal och reflektion där högläsning är ett viktigt inslag. För att stödja och stärka förskolans arbete med barns språkutveckling ska lässatsningen i Stockholms förskolor fortsätta.

Kultur i förskolan omfattar kultur för, med och av barn. Genom en strukturerad samverkan mellan förskolan och kulturlivet finns en unik möjlighet att säkra barns kulturella delaktighet och eget skapande.

Ökad valfrihet

Föräldrarnas val och önskemål påverkar inriktning och utbud av förskolor i Stockholm. Lika villkor ska råda för kommunala och fristående alternativ. Full etableringsfrihet ska gälla för fristående förskolor och pedagogisk omsorg. Staden vill se en mångfald av utförare och olika pedagogiska verksamheter

Stockholms stad har en barnomsorgsgaranti som ger rätt till en förskoleplats inom tre månader. Det är viktigt att denna garanti efterlevs. Om den inte gör det ska ekonomisk ersättning utgå i enlighet med den servicegaranti som Kristdemokraterna vill införa

Medarbetarnas kompetens

Barnkullarna i förskolan är fortsatt rekordstora varför frågan om kompetensförsörjning på det området aktualiseras i större omfattning än tidigare. Den som leder den dagliga verksamheten och har det pedagogiska ansvaret på en förskoleavdelning eller förskola ska vara förskollärare. Barnskötare har en viktig roll att spela i förskolans verksamhet och ska ha goda möjligheter att utvecklas i sitt yrke.

Samverkan

Stadens riktlinjer som förtydligar hur arbetet med barns övergång från förskola till skola optimeras ska fortlöpande aktualiseras. En god samverkan mellan förskola och skola är av stor betydelse för barns utveckling och lärande.

Verksamhet för barn, Kultur och Fritid**Kristdemokraterna vill:**

- utöka de öppna förskolornas öppettider
- fortsätta att utöka antalet familjecentraler
- vidareutbilda fritidsledare för tidig upptäckt av radikaliserings och extremism
- införa en kommunal fritidspeng
- utöka stödet till fältassistenter

Det är angeläget att man i planeringen av verksamheter tar särskild hänsyn till behoven hos barn och ungdomar med funktionsnedsättning som ska erbjudas att delta på lika villkor som alla andra, men också erbjudas aktiviteter anpassade specifikt för dem.

Kristdemokraterna beklagar att regeringen tagit bort möjligheten till fritidspeng. Det var en viktig och riktad insats för barn som lever i ekonomiskt utsatta familjer. Kristdemokraterna vill att Stockholm inför en kommunal fritidspeng.

Äldreomsorg

Kristdemokraterna vill:

- Värna och utveckla valfriheten inom äldreomsorgen
- Generösare biståndsbedömning (mer tid) inom hemtjänsten
- Fortsatt öka möjligheten för äldre att själva påverka innehållet i hemtjänsten
- Alla över 85 år ska ha rätt till anpassat boende
- Anställ serviceassistenter för att höja kvaliteten och för att avlasta utbildad personal
- Öka välbefinnandet inom äldreomsorgen genom bra matupplevelser, utevistelser och kulturupplevelser

Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri

Kristdemokraterna vill:

- Stadsdelsnämnderna och bostadsbolagen ska samarbeta för att förebygga vräkningar
- Prioritera förebyggande arbete, exempelvis genom budget- och skuldrådgivning
- Öka stödet till föräldrastödsprogram

Stadsmiljöverksamhet

Kristdemokraterna vill:

- Öka anslagen till städning för ett snyggt och rent Stockholm
- Där antalet rådjur är ett problem skall antalet hållas nere.
- Öka anslagen för parkskötsel
- Tillgängligheten ska prioriteras i stadsmiljön

Arbetsmarknadsåtgärder

Kristdemokraterna vill:

- Flytta fler offentliga verksamheter till stadsdelar med svag arbetsmarknad
- Fler personer med funktionsnedsättning erbjuds feriejobb och anställning i stadens verksamheter
- Vidareutveckla arbetet med modellen ”En väg in”